

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 152/12

Luxemburg, 22 november 2012

Arrest in zaak C-385/11

Isabel Elbal Moreno / Instituto Nacional de la Seguridad Social, Tesorería
General de la Seguridad Social

De Spaanse wettelijke regeling inzake het premiegebonden ouderdomspensioen van deeltijdwerkers is discriminerend

Doordat van deeltijdwerkers (meestal vrouwen) een proportioneel langere periode van premiebetaling wordt verlangd, is er sprake van verschil in behandeling

In Spanje geldt als voorwaarde voor het ontvangen van premiegebonden ouderdomspensioen dat de leeftijd van 65 jaar is bereikt en gedurende ten minste 15 jaar premies of bijdragen zijn betaald.¹ Voor de vereiste premieperiode worden volgens de Spaanse wettelijke regeling uitsluitend de werkelijk gewerkte uren meegeteld en wordt het equivalent daarvan in theoretische premiedagen berekend. Ter correctie hierop zijn twee maatregelen getroffen om deeltijdwerkers gemakkelijker in aanmerking te laten komen voor de bescherming van het socialezekerheidsstelsel.

Zo wordt in de eerste plaats het begrip „theoretische premiedag” gecreëerd, gelijk aan 5 werkelijk gewerkte uren per dag of 1 826 uren per jaar. De premiebetalingen worden naar rato van de gewerkte uren geteld en het equivalent daarvan wordt in theoretische premiedagen berekend. In de tweede plaats wordt voor het ontvangen van ouderdomspensioen een specifieke maatregel geïntroduceerd, bestaande uit een vermenigvuldigingsfactor van 1,5 die op de theoretische premiedagen wordt toegepast. Aldus wordt het aantal theoretische premiedagen vergroot en het in aanmerking komen voor de bescherming vergemakkelijkt.

Isabel Elbal Moreno heeft uitsluitend als schoonmaakster voor een vereniging van eigenaren gewerkt en dit gedurende 18 jaar in een deeltijddienstverband van 4 uur per week (dus 10 % van de Spaanse wettelijke arbeidsduur van 40 uur per week). Op 66-jarige leeftijd heeft zij bij het Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), het nationale socialezekerheidsorgaan, een ouderdomspensioen aangevraagd. Dat pensioen werd haar geweigerd omdat zij niet gedurende de vereiste minimumperiode van 15 jaar premies had betaald voor het ontstaan van een recht op ouderdomspensioen.

Tegen die achtergrond wenst de Juzgado de lo Social de Barcelona (socialezekerheidsrechtbank Barcelona) waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, van het Hof van Justitie met name te vernemen of de richtlijn betreffende de gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van de sociale zekerheid² zich tegen de Spaanse wettelijke regeling verzet.

Volgens de Juzgado de lo Social de Barcelona houdt de Spaanse wettelijke regeling, doordat uitsluitend de gewerkte uren en niet de perioden van premiebetaling, dus het aantal dagen waarop is gewerkt, worden geteld, in wezen in dat het pro-rata-temporisbeginsel – hoewel gecorrigeerd – dubbel wordt toegepast. Van de deeltijdwerker wordt, wat de premiebetaling betreft, dus een langere wachttijd die omgekeerd evenredig is met het deeltijdpercentage, verlangd om in aanmerking te komen voor een pensioen dat op zich al recht evenredig met het deeltijdpercentage is verlaagd. In het geval van Elbal Moreno betekent de toepassing van de Spaanse wettelijke regeling dat de premies die gedurende 18 jaar voor 10 % van de voltijd zijn betaald, gelijkstaan

¹ Zevende aanvullende bepaling van de ley general de la seguridad social (algemene socialezekerheidswet), vastgesteld bij wetgevend koninklijk besluit 1/94 van 20 juni 1994 (BOE nr. 154 van 29 juni 1994, blz. 20658).

² Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid (PB 1979, L 6, blz. 24).

aan een premiebetaling van minder dan 3 jaar. Zij zou dus 100 jaar moeten hebben gewerkt om de vereiste minimumwachttijd van 15 jaar te halen en een ouderdomspensioen van 112,93 EUR per maand te ontvangen.

In zijn arrest van vandaag oordeelt het Hof dat de richtlijn betreffende de gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van de sociale zekerheid zich verzet tegen de Spaanse wettelijke regeling die van deeltijdwerkers (in overgrote meerderheid vrouwen) een proportioneel langere periode van premiebetaling verlangt dan van voltijdwerkers om in aanmerking te komen voor een premiegebonden ouderdomspensioen waarvan het bedrag reeds is verlaagd naar rato van het deeltijdpercentage.

Het Hof herinnert eraan dat er sprake is van indirecte discriminatie wanneer de toepassing van een nationale maatregel, al is deze op neutrale wijze geformuleerd, in feite een veel groter aantal vrouwen dan mannen benadeelt. De betrokken wettelijke regeling benadeelt deeltijdwerkers die lange tijd een beperkte deeltijdbaai hebben gehad, aangezien deze regeling door de gebruikte methode voor de berekening van de vereiste periode van premiebetaling om in aanmerking te komen voor ouderdomspensioen, in de praktijk voor die werknemers elke mogelijkheid om een dergelijk pensioen te krijgen uitsluit. Voorts treft deze nationale wettelijke regeling een veel hoger percentage vrouwen dan mannen, nu minstens 80 % van de deeltijdwerkers in Spanje vrouwen zijn.

Het Hof wijst er echter op dat deze nationale wettelijke regeling zou kunnen worden gerechtvaardigd door objectieve factoren die geen verband houden met discriminatie op grond van geslacht. Dit is het geval wanneer de gekozen middelen beantwoorden aan een legitieme doelstelling van het sociaal beleid van de lidstaat en geschikt en noodzakelijk zijn ter bereiking van dat doel. Volgens het Hof is er geen enkel element waaruit kan worden afgeleid dat de uitsluiting van deeltijdwerkers, zoals Elbal Moreno, van elke mogelijkheid om een ouderdomspensioen te krijgen werkelijk noodzakelijk is ter bereiking van het doel, het premiegebonden socialezekerheidsstelsel te beschermen, waar het INSS en de Spaanse regering naar verwijzen, en dat dit doel niet met voor die werknemers minder ingrijpende maatregelen kan worden bereikt. Het Hof voegt hieraan toe dat aan deze conclusie niet wordt afgedaan door het argument dat met de twee correctiemaatregelen voor de berekening van de arbeidstijd wordt beoogd, ervoor te zorgen dat deeltijdwerkers gemakkelijker in aanmerking komen voor ouderdomspensioen. Deze twee correctiemaatregelen blijken immers geen positief effect te hebben op de situatie van deeltijdwerkers zoals Elbal Moreno. Een dergelijke nationale wettelijke regeling is dus in strijd met genoemde richtlijn en levert indirecte discriminatie op.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170